



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### **Bernardini Scardaeonii Patauini Presbyteri de Castitate Libri Septem**

**Scardeone, Bernardino**

**Venetiis, 1542**

Quod non prohibentur cuiquam nuptiae, nisi ei qui sua sese sponte  
abdicauerit matrimonio, sicut nec suadentur, nisi ei, qui continere non  
potest ca. vii

**urn:nbn:de:hbz:466:1-30433**

peccandi tam immane flagitium uideri improbis leue  
 piaculum. Sed hactenus de Apostoli dicto, quod  
 si quis me recte interpretatū neget, sacra uolumina quæ  
 so diligenter euoluat: & si quid probabilius nactus fue-  
 rit, nos amice corrigeat, uel arguat, si meremur.

Quod non prohibentur cuiquam nuptiæ nisi ei,  
 qui sua sese sponte abdicauerit matrimonio:  
 nec item suadentur, nisi ei, qui continen-  
 re non potest. Cap. VII.

**N**on est hic quoque dissimulandum esse impios  
 quosdam interpretes, qui dicant Apostolum  
 damnasse hæc tempora, quum scribat fore in  
 nouissimis diebus pseudo prophetas, qui prohibeant  
 nubere. Quasi id non euenerit Manichei & T acianorū  
 temporibus, nuptias omnino damnatum: quum pares  
 eas fornicationi, & corruptionibus reliquis facerent, pu-  
 blisce asserentes, nemini licere uxorem ducere: de quib-  
 us intellexit profecto apostolus: atque de istorum secta-  
 toribus, si qui forte fuerint in posterum, qui ista resemi-  
 nent: non autem de cœlibatu sacerdotū, quorū castitas (ut  
 supra dictū est) ab ipsis initiis Christianæ religionis cœ-  
 pit, & ad hæc usque tempora perseverat. Quis sanè men-  
 tis ausit dicere Apostolum damnasse, quæ ipse præstite-  
 rit cœlibatum, & aliis consuluerit retinendū: & non po-  
 tius illud (quod dixi) uniuersale interdictū matrimonio-  
 rum quod præuiderat ab ipso Manichæo irrationabili  
 dogmate proponendū: Quod autem dixerit in nouissimis  
 diebus, intellexit in fine persecutionis paganorū, & nouissi-  
 mis temporibus martyrum. Illud etiam pari argumen-  
 to calumniæ uertunt, quod idem Apostolus dixit.  
 Propter fornicationem unusquisque suam uxorem ha-  
 beat, & unaquæque suum uirum, ut uir uxori suæ de-

Timo. 4.

inobedi



DE CONIV. ET CONTI. SACER.

bitum reddat, & similiter uxor marito: quod plerique male interpretantes id ipsum generaliter etiam de sacerdotibus uolunt intelligi. Verum hi modo me patienter audiant, & plane intelligent, non id sic esse dilatandum, ut temere ipsi sibi persuadent, sed iuxta sensum scripturarum, ac doctorum esse sanius interpretandum. Principio ergo sciendum, quod quum Corinthii ad quos scribebat Apostolus regenerati iam baptisate fuissent, ac instructi euangelicis disciplinis, & ad castitatem, ab ipso uehementius adhortati: mox ut ab eis recessit, seducti eorum plerique fuerant a quibusdam hypocritis, & pseudo apostolis: qui quum ob difficiliora precepta uideri uellent ceteris sanctiores, asserabant non a fornicatione tantum, sed etiam ab uxoribus ob mundiciam castitatis, post baptismum receptum esse perpetuo continendum. Quod & si prima fronte bonum esse uidebatur: quoniam bonum est mulierem non tangere: tamen id multis eorum occasionem fornicationis, & nefandæ libidinis fomitem ministrabat: quod ubi depræhensum est id sic in perniciem cedere, consultus super his Apostolus edocet Corinthios, quid facto opus esset, ita respondens. De quibus autem scripsistis mihi: bonum est siquidem homini mulierem non tangere, propter fornicationem autem unusquisque suam uxorem habeat, & unaquæque suum uirum. Vxor autem uiri debitum reddat, & similiter uxor marito. Mulier sui corporis non habet potestatem, sed uir, similiter autem & uir non habet potestatem sui corporis, sed mulier, & reliqua quæ ibi sequuntur. Quibus sanè uerbis manifestissime apparet, Apostolum non cœlibes alloqui, sed coniugatos, qui postquam semel consenserunt in matrimonium, non licet alteri absque consensu alterius continere: sed uterque compari suo tenetur debitum reddere: ne quis incontinentiæ crimen specie sanctitatis incurrat. Nam istud uerbum unusquisque suam uxorem habeat, coniugatos tan-

1. Cor. 7

ibidem



rum'comprehendit qui reiecerant à se uxores, non aut  
 solutos, & hoc in remedium fornicationis sub qua com  
 prenditur omnis intemperantia libidinis: quæ tunc  
 temporis nusquam gentium, q̄ inter Corinthios licen  
 tius habebatur. Nam & si ad negotium euangelicæ pu  
 ritatis multam conducatur ab usu, atque contubernio mu  
 lieris abesse: tamen non omnes capiunt uerbum istud,  
 sed quibus datum est a Deo: sic enim scriptum est. **Qui**  
**potest capere capiat.** Id est, qui potest continere conti  
 neat, qui nequit, utatur remedio matrimonii: tantum for  
 nicationem, omnemq; illicitum concubitus fugiat. **Si**  
**enim illud uerbum unusquisque habeat uxorem suam**  
**comprehenderet cœlibes, cur idem dixisset? Solutus**  
**es ab uxore noli quærere uxorem: qui enim habet uxo**  
**rem, cogitat quæ sunt mundi, & quo modo placeat**  
**uxori.** Non est ergo q̄ nobis quisquam obiiciat sapius  
 in gerendo: Habeat unusquisq; uxorem suam. Suã enim  
 dici intelligas, quam quisq; eorum habuerat antequam  
 crederet, & inconsulto ob amorem Christi repudiarat.  
 Quod autem hoc intelligendum sit de copulatis in ma  
 trimonio, satis clarum est, quum ipsemet ibidem dicat.  
**Hæc secundum indulgentiam dico, non secundum im**  
**perium.** Volo autem omnes homines esse sicut me ip  
 sum. Quid autem de uirginibus, & uiduis statuatur, sta  
 tim infert. Dico autem non nuptis, & uiduis, bonum est  
 illis si sic permanserint, sicut, & ego, q̄ si non continent,  
 nubant: melius est enim nubere, q̄ uri. Conceditur ergo  
 quæ minima culpa est, quum non possit aliter uitari ma  
 xima. At hæc suadentur his, qui sæcularia tractant, & qui  
 bus ob metum fornicationis male fidentur: non autem  
 his, qui meliora uouerunt, quiq; sacris præsumunt successo  
 res apostolorum: quibus dictum est a domino, Vos de  
 mundo non estis. Sunt autem uxores his duntaxat ha  
 bendæ, qui de mundo sunt, ac terrenis inhiant, nec aliud  
 profitentur, q̄ quod in baptisinate promiserunt: ab re

Matth. 19

1. Cor. 7

1. Cor. 7

Ioan. 14



DE CONIV. ET CONTI. SACER.

nunciare scilicet Sathanæ, & pompis, & operibus eius, quæ quidem professio nec parua nec leuis est, seruetur. Non enim prohibentur nuptiæ nisi his qui meliora professi, contemptis uoluptatibus, sponte sese mysteriis sacris, & castitatis studiis dediderunt. Nec est hoc quidem matrimonium spernere, tanquam perniciosum, & illicitum: sed commendare continentiam, tanquam præstantiorem: & ut maius bonum. Quare dictum est continentiæ avidis. Qui potest capere capiat. At diffidentibus dicitur. Qui se continere non potest nubat, melius est nubere, quàm uri. Ibi quidem uirtus continentiæ commendatur, hic carnis infirmitas nuptiis subleuatur. Nec est id tam tollere matrimonium, quàm probare: quandoquidem per eiusmodi coelibatum nullo pacto improbantur nuptiæ sed ornantur. Neque enim bonum quidpiam accessu melioris excluditur, sed augetur. Sic neque aquæ potus per posterius inuentum uini sublatus est, immo etiã aliquibus ualitudinis gratia à medicis imperatur. Sic nec sericum extrahit ex usu lanificium, nec aurum cetera metalla sed laudi potius, & ornamento fuerunt. Sic pari quoque ratione nuptiæ nequaquam interdictæ sunt per coelibatum, sed ob integritatem Christianæ religionis redactæ sunt uel ex eo sanctiores. Damnauit peruersos eiusmodi interpretes princeps apostolorum Petrus in sua canonica epistola his uerbis. Charissimus inquit frater noster Paulus secundum datam sibi sapientiam scripsit nobis, sicut in omnibus epistolis, loquens in eis de his, in quibus sunt quædam difficilia intellectu, quæ indocti & instabiles deprauant, sicut & ceteras scripturas, ad suam ipsorum perditionem. Hæc ille nos ad reliqua pergamus.

Math. 19  
1. Cor. 7

1. Petr. 3

Quando continentia fuerit subdiaconis imperata  
& quomodo licentia uxorum à Græcis extorta sit à patribus in sexta synodo.  
Cap. VIII.